

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De tijd van Jezus' overlevering

En het is geschied, als Jezus alle deze woorden geëindigd had, dat Hij tot zijn discipelen zeide: Gij weet dat na twee dagen het Pascha is en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

Mattheüs 26:1 en 2

We zijn gekomen in de lijdensweken. In verbondenheid aan de kerk van gisteren en eergisteren staan we weer bijzonder stil bij het lijden en sterven van Jezus Christus. In de evangeliën vinden we dit lijden uitvoerig beschreven. Van Zijn lijden heeft Jezus zelf ook gesproken. Verschillende malen heeft Hij Zijn discipelen gewezen op Zijn lijden. Van dit lijden gaf Hij in Zijn woorden een beschrijving.

In de hoofdstukken 16 en 20 van het Mattheüsevangelie vinden we dit. Hoe ontroerend was Zijn getuigenis dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem en veel lijden van de ouderlingen, de overpriesters en schriftgeleerden.

In Mattheüs 26 wordt nauwkeurig de tijd aangegeven waarop het lijden, dat in de dood zou eindigen, begint. Jezus heeft het over het tijdstip van overlevering en kruisiging. Hij bepaalt het, en niet het sanhedrin. Jood noch Romein hebben iets te beslissen. Hun wil is geen wet, maar 's Vaders wil. Die gehoorzaamt Jezus. Hij wil lijden op de gestelde tijd. Hij is immers het Godslam. Hij is de van ouds Beloofde, het Lam Gods. Dat de zonde der wereld wegdraagt. Het vloeiende bloed in tabernakel en tempel sprak van Hem, riep om Hem. Het offerlam in Egypte, eenjarig volkomen, wees op Hem, het gewillige, zich overgevend Lam, het Offer der zonden. Nu, in het uur waarin het offer gebracht werd, wilde Hij Zich Gode opofferen. Hij zal beklimmen Gods altaar en Zich laten slachten, Zijn lichaam laten verbreken en Zijn bloed laten vloeien. Alles geschiedt op tijd, op Gods tijd. Nu is er iets wat de

keuze van Zijn overlevering, van Zijn lijden bepaalt, namelijk de beëindiging van Zijn woorden. Geen ogenblik eerder. En wat heeft Hij niet gesproken! Dagelijks in het openbaar en in het verborgen. Steeds opende Hij Zijn mond, zelfs in de nacht. Hoe rijk van inhoud waren Zijn woorden. In duidelijke, zelfs beeldende woorden heeft Hij gesproken van het Koninkrijk der hemelen en hoe men dat Koninkrijk kan ingaan. Veel sprak Hij van de Vader en van het doel van Zijn komst op aarde.

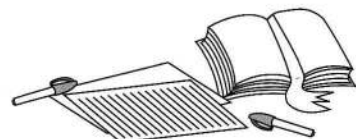
Ontdekkend, lokkend, nodigend en onderwijzend heeft Hij gesproken. De volle raad van God met haar bedreiging en belofte heeft Hij verkondigd. En dat welmenend, hartelijk. Na het volbrengen van Zijn taak en opdracht ging Hij lijden. We kunnen het zo zien: Eerst moest Christus Zijn *profetische* taak beëindigen voor Hij tot zijn *priesterlijk* werk kon overgaan.

Zeker, in Jezus optreden voor het grote lijden ontbraken het priesterlijke en het koninklijke niet. Maar het profetische was toch het meest kenmerkende van Zijn verschijning onder Israël. Opvallend is zelfs dat het profetische de weg gebaad heeft voor het priesterlijke werk. Op Zijn spreken volgde het geven van Zijn leven. Het Zich geven als Offer der zonden. Het waarmaken wat Hij in Zijn woorden verkondigd had. De profeet werd priester. De hoogste profeet en leraar laat zien in de daad dat Hij de enige priester is.

Voor het zieleleven ligt in de orde 'profeet-priester' ook onderwijs. De woorden, gesproken door de Profeet Jezus moeten door onze ziel gaan. Moeten ons treffen, ontdekken, ons zondaar maken voor God. Dit geschiedt door de werking van de Heilige Geest. Wie nu de ontdekkende woorden aanvaardt, daaronder verbroken wordt, zal zeker ook troost putten uit de heilswaarden door de Profeet Jezus Christus gesproken. De

woorden vol van verlossing en zaligheid troosten het hart. Maar dat niet alleen. Het hart gaat ook almeer open voor Hem, Die door Zijn priesterlijk lijden alles verdiend heeft waar Zijn woorden zo rijk van spreken. Verdiend door betaling. Verdiend door Zijn Zelfofferande. Hij droeg de toorn van God opdat Hij met Zijn lijden als met het enig zoenoffer het lichaam en de ziel van de eeuwige verdoemenis zou verlossen en Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven zou verwerven. Zalig hij, die van het profetische woord komt tot het priesterlijke werk, en van het priesterlijke werk tot het profetische woord. Van de Profeet tot de Priester en van de Priester tot de Profeet.

Ds. M.C. Tanis

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een lijdensmeditatie opgenomen van ds. M.C. Tanis over Mattheüs 26:1 en 2. Tevens vindt u van zijn hand een laatste artikel over het avondmaalsformulier. Ds. P. den Butter schrijft verder over de Filippenzenbrief. Ds. K. Hoefnagel beantwoordt een vraag over verachtering in de genade en schrijft een verslag van de bevestiging en intrede van ds. G. Bouw in Alphen a/d Rijn. Ds. P. van Zonneveld schrijft een brief aan ouders. Ds. P. Roos schrijft een bezinnend artikel over de voortgaande contacten van onze kerken met GKV en NGK. Er is een verslag opgenomen van de Bijbelstudieconferentie van het LCJ. Zelf schrijven we een derde artikel over Pieter Morilyon.

Ontmoetingsdag "Bewaar het Pand"

D.V. zaterdag 17 april zal onze volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Sprekers: Ds. P. den Butter, ds. G. Bouw, ds. K. Visser en ds. C.P. de Boer. Er zal voor kinderopas gezorgd worden.

Biddag voor gewas en arbeid

De jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid mocht weer gehouden worden. De Heere geve dat in afhankelijkheid van Hem alle arbeid de komende periode weer verricht zal mogen worden. Aan Zijn zegen is alles gelegen. De Heere geve dat het de gewassen weer mogen groeien, de vruchten weer mogen rijpen, maar bovenal dat het zaaien van het Woord Gods rijk gezegend mag worden onder jong en oud.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

IRS benoemt veldwerker voor Polen

Met ingang van 1 maart heeft de stichting In de Rechte Straat een eigen veldwerker in Polen in de persoon van Pedro Snoeijer. Deze is gehuwd met een Poolse onderwijzeres en woont al jaren in Polen. De protestanten vormen in Polen maar een kleine minderheid. Moge de Heere het werk dat Polen gedaan mag worden met Zijn zegen bekronen.

MIJ ZAL NIETS ONTBREKEN (3)

Uit het leven van Pieter Morilyon

Omzien naar armen

Pieter Morilyon was niet onbemiddeld. Hij mocht van datgene wat de Heere hem toebetrouwd had aan de armen geven die hij op zijn levensweg ontmoette. Soms liet de Heere hem duidelijk zien uit Zijn Woord dat dit diende te geschieden. Zo was er een vrouw die geen geld had om haar man te laten begraven. Toen kwam de Heere Pieter Morilyon krachtig voor met deze woorden "Wel dien man, die zich ontfermt en uitleent; hij beschikt zijn zaken met recht." (Psalm 112:5). Morilyon vond het een verwaardiging te mogen helpen. Eens zag Morilyon een arme weduwe met een aantal kinderen voor zich in de kerk zitten. Het liet hem niet meer los. Via Myseras liet hij geld brengen in een verzegelde brief, waarin hij tot haar troost en bemoediging enige regels schreef.

Benauwdheid

Morilyon vernam van een man die als zeer godzalig werd beschouwd maar uiteindelijk onder de kerkelijke en wereldlijke tucht terecht kwam. Deze man was atheïst geworden. Toen Morilyon dit hoorde kromp zijn hart ineen van benauwdheid. Hij hoorde van binnen spreken: 'Zo zult gij nog worden!' Morilyon mocht zich voor-nemen bij de zuivere leer te blijven en geen dwalingen te onderzoeken om niet bevuild te worden met modder. Morilyon werd vertroost toen hij hoorde spreken op een gezelschap over de kenmerken van de wedergeboorte. Op een vraag van een jongeling waaraan men kon weten wedergeboren te zijn zei Morilyon ondermeer dat wedergeborenen oprecht zijn in het stellen van bekommerde vragen. We lezen op blz. 74 "Onder andere zei ik dat een kenmerk was dat een bekommerde die vragen meer en vaker in het verborgen voor de Heere

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 1 april verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

stelde, dan bij de vromen. Dat ze voor hun ziel geen rust vonden, voor de Heere hun toonde dat ze ware, hartveranderende genade deelachtig waren."

Sterven

Bekenden van Morilyon werden weggenomen uit het leven. Morilyon tekent hierbij aan dat niet de langdurigheid van de ziekte de sterfkunst leert, maar alleen Gods vrije genade. Wanneer het lichaam van Gods kinderen koud en stijf neerligt is de ziel bij God in de heerlijkheid. Morilyon tekent op blz. 81 op dat de Heere verschillende wegen met Zijn kinderen houdt als zij komen te sterven: "Sommigen gaan wegens de liefelijke ontmoetingen van God met de hemel naar de hemel. Anderen gaan vol vrees en kommer naar de Heere. Anderen liggen gelovig, stil en onderworpen te wachten op de Heere." Als het lichaam dood is om der zonde wil leeft de geest om der gerechtigheid wil. Ook de enige zuster van Morilyon overleed in het kraambed. Ze werd met de twee kindertjes van wie ze was bevallen begraven in de Oostkerk.

Onbegrepen door de wereld

Morilyon ondervond van de zijde van de wereld dat deze niet verstaat de dingen die des Geestes Gods zijn, en ze ook niet kan verstaan omdat ze geestelijk onderscheiden worden. Morilyon was soms zo vervuld van de dingen van de eeuwigheid dat hij nergens anders over wilde spreken. Als er dan niet over deze zaken in gezelschap gesproken werd, dan zweeg Morilyon en sprak geen woord. Bittere vijandschap was soms zijn deel. Hem werd wel voor de voeten geworpen dat men vroeger ook van die fijne mensen gekend had met wie het heel slecht was afgelopen. Dan

vreesde Morilyon dat dit bij hem ook zou gebeuren, maar hij nam met dit alles de toevlucht tot de Heere.

Verberging

Morilyon kende tijden van verberging van Gods Aangezicht. Maar de Heere vertroostte hem door middel van de prediking. In de prediking werd het volgende verwoord: "Mag een twijfelende ziel ten avondmaal gaan? Iemand die in het verborgen uitroept: 'Heere, waarom staat Gij van verre? Waarom verbergt Gij Uw aangezicht in tijden van benauwdheid?' Mag zo'n onverzekerde ziel wel ten avondmaal gaan? O, zei hij, 'ik schrik ervan als men zulke zwakken voor het hoofd stoot. Ja, ja zij moeten komen. Hoe zou men een hongerige laten versmachten aan wie de Heere zulke dierbare beloften heeft gedaan?'" (blz. 94). De ruime aanbieding van een volle Jezus kwam hem voor ogen. Hij raakte met veel verlangen naar Jezus bezet. Als het toen Avondmaal was geweest, was hij als een van de eersten naar de tafel gevlogen. Morilyon werd ook bemoedigd uit Jesaja 41:17 'De ellendigen en noodduftigen zoeken water, maar er is geen, hun tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE zal hen verhoren, Ik de God Israëls, zal hen niet verlaten.' (blz. 96).

Reglement voor gezelschap

De hoofdzaken willen we hieruit weergeven. De plaats, de tijd en de duur (twee uren) zijn tevoren bepaald. De stof: uit Gods Woord of een zondag uit de Catechismus, of een stellige waarheid of een gemoedsgeval. Het verdient de voorkeur de stof door middel van vragen en antwoorden te behandelen, indien de stof dat eist en men goedkeuring hieraan hecht kan er door één persoon gesproken worden. De vraag en het antwoord moeten duidelijk zijn. Wie geen vraag wordt gesteld, moet wachten op zijn beurt of indien nodig om het woord vragen. Meningsverschillen dienen zo mogelijk bijgelegd te worden. Bij blijvend verschil van mening dient de liefde te blijven. Over de wezenlijke grondwaarheden van de gereformeerde kerk dient men het eens te zijn: de Catechismus, de 37 artikelen en de Dordtse leerregels. Aan de hand van de belijdenis dient men Gods Woord uit te leggen. Het is een goede zaak een week tevoren te melden waarover de volgende week gesproken zal worden. Ieder zal bij het weggaan wat geld geven voor de

armen. Bij vergroting van het gezelschap of vervanging van een overledene dient het volgende in acht genomen te worden: zij die gevraagd worden dienen de belijdenis vast te houden, lust tot godzaligheid en godzaligen te hebben en bekwaamheid tot vragen stellen. Zowel in als buiten het gezelschap zal men elkaar bescheiden, zachtmoedig, in liefde en vrede met elkaar omgaan, elkaar vermanen en berispen opdat het doel van de bijeenkomst bereikt mag worden: Gods heerlijkheid en onze zaligheid.

Boezemzonde

Morilyon worstelde met zijn verdorven natuur. Vanwege het woelen van de zonde achtte Morilyon zichzelf alles onwaardig. Hij schaamde zich over zijn zonden. Hij mocht zich tot de Heere wenden. Hij walgde van zichzelf en smekingen klommen op. Morilyon wilde opnieuw voor de Heere zoeken te leven. Hij beleed de Heere zijn zonden. Hij smeekte om de zegeningen die door de predikant in de preek waren uitgesproken. In de preek kwam ook naar voren dat de Heere geen lust had in de dood van de stervende. "Dat deed mijn ziel opspringen, want hoe goddeloos ik ook was, de Heere wilde mij ellendige dan mede nog helpen en in genade aannemen." (blz. 107). De Heere gaf hem weer rust.

NASCHRIFT

We hebben nagegaan wat er in het formulier van het Heilig Avondmaal staat. Wanneer we het op ons laten inwerken, dan komen we heel wat tegen. Het is geput uit het Woord van de Heere en zo geformuleerd naar het Woord. Terecht is gezegd, dat het een klassiek formulier is. In het woordenboek van Van Dale lezen we als het gaat over het woord klassiek: voorbeeldig in zijn soort met blijvend gezag. Van vroeger, maar niet verouderd. Beide verklaringen zijn van toepassing op ons avondmaalsformulier. Het is zelfs niet voor verbetering vatbaar. Dit is niet overtrokken. Zeker is het mensenwerk en daarom onvergelykbaar met het Woord van de Heere. Maar er kan gezegd worden, dat we ook dit formulier door een bijzondere leiding van de Heilige Geest hebben ontvangen. Nu is het als kerkelijk formulier steeds bij de voorbereiding en de bediening van het avondmaal betrokken. In het reglement op de

Sterven Jacob Morilyon

Jacob was de enige broer van Pieter Morilyon. Hij werd erg ziek. Alles wat werd aangewend baatte niet. Treffend wordt dit verwoord op blz. 113 "want de Heere wrocht onder de middelen niet mede." Jacob zelf had vanaf de eerste dag van zijn ziekte een levendige indruk van zijn komende sterven. Piet sprak verschillende keren met zijn broer Jacob over de grond van genade en over de werkingen van de ziel in overtuiging, verlegenheid, zelfveroordeling en geloofs-oefening omtrent de Heere Jezus, Die hij in Zijn liefde en uitnemende barmhartigheid probeerde voor te stellen. Zijn broer hoorde deze zaken blij en stil aan. Ook heeft Pieter zijn broer opgedragen aan de Heere in het gebed. We lezen van zijn sterven op blz. 113 "Het leven verliet hem even voor klokslag half vier 's morgens. Ik stond naast hem. Toen ik het gereutel in zijn borst hoorde stoppen, nam ik het licht, de kaars, op en hij sloeg zijn half gebroken ogen nog open en zag mij aan. Terwijl de doodskleur zijn aangezicht overtrok, sloot hij zijn ogen weer toe en met twee snikjes blies hij de laatste adem uit. De Heere ontvinge zijn ziel in genade."

Ds. A. van Heteren.

kerkvisitatie staat de vraag: wordt bij elke sacramentsbediening het daarvoor bestemde formulier gelezen? Een belangrijke vraag is: voor wie is het Heilig Avondmaal? Een vraag die niet mag hangen in het luchtledige. Het is een vraag die tot ons allen komt. Want het avondmaal vindt plaats in de samenkomst van de gemeente. En daar zijn we allen bij betrokken. De instelling is van de Heere en de viering moet plaats vinden totdat Hij wederkomt. Nu kan er als het over de kerkdiensten gaat gesproken worden over het hoorbare en zichtbare Evangelie. Een is gelijk teken mag niet geplaatst worden. Zeker het zijn beide genademiddelen. Echter dienen we goed te onthouden dat er onderscheid is tussen beiden. De eerste dient mede door de werking van de Heilige Geest tot verkrijging van het zalmakend geloof en het tweede tot versterking van dat geloof. Er behoort als het gaat over

het deelnemen aan de avondmaalsviering geloof te zijn. Geloofsgenade en geloofskennis. In het formulier wordt dit duidelijk aangegeven en uiteengezet. Het houdt heel wat in om aan te gaan. Het gaat maar niet automatisch. Ook niet op wat gevoelige indrukken of plichtmatigheden. Zelfbeproeving mag bijzonder vandaag niet vergeten worden. De avondmaalstafels nemen toe. Maar kan dit ook gezegd worden van het geestelijk leven? Dat moet naar het Woord van de Heere samengaan. Het Woord spreekt van Avondmaalsviering en opwassen in de genade en de kennis van de Heere. Vrucht van de prediking en zegen van het avondmaal gaan samen. Is dit altijd even duidelijk of merkbaar? Dat kan niet gezegd worden, maar het blijft niet uit. Verder mag er zeker geen tegenstelling groeien, noch minder ontstaan tussen jongeren en ouderen of met het voorgeslacht, wanneer het gaat over de geestelijke zaken. Wanneer dat zo is, gaat men anders denken, anders leven. Wat men voor geestelijk leven houdt, is anders dan in het verleden. Kanteling wordt dan in de gemeente bemerkt. Dit is vandaag niet uitgesloten. Een dwaze overtuiging is het dat nu het geestelijk peil hoger is dan in het verleden. Zeker mogen we wat was niet overtrekken, maar welk een Bijbels leven werd gezien en gehoord. Vanuit de tere vreze des Heeren werd gesproken. Naar ontvangen inzicht en gave werd het werk van Christus doorgegeven. Een predikant kon luisteren en bad: Heere, geef mij die genade, die rijke geloofskennis. Het spreken aan het avondmaal bracht in gebed tot de Heere. Wanneer we niet kunnen of durven aangaan, laat er dan geen rust zijn, maar veel gebed tot de Heere: o Heere, daar het geloof Uw gave is en ik alles mis, wilt U mij door Uw Geest schenken wat ik behoef. Zo zij er aanhouden bij de Heere. De Heere werkt nog. Wat de vraag betreft: voor wie is het avondmaal gegeven, weten we dat de Heere het ingesteld heeft voor de gelovigen. De reformator Calvijn schrijft als pastor: als wij volmaakt geloof en volmaakte boetvaardigheid zouden eisen, zou ieder buitengesloten worden buiten het Avondmaal zonder uitzondering. Gods kinderen weten dat zij steeds moeten bidden of de Heere hun ongelovigheid te hulp wil komen. Want deze kwaal ligt zo in onze natuur, dat wij uit de gevangenis

van ons lichaam worden verlost... Het Avondmaal zou niet alleen nutteloos, maar zelfs schadelijk zijn als we daaraan moesten komen met een volkomen geloof, waarop niets aan te merken is. En toch, al gevoelen wij, dat ons geloof onvolkomen en ons geweten onzuiver is, mag ons dat niet verhinderen gasten te zijn aan de Tafel des Heeren omdat wij, hoe zwak wij zijn, zonder huichelarij en geveinsdheid van harte geloven, dat wij het heil van Jezus Christus verwachten en verlangen te leven naar de regels van het Evangelie. Ook is het Avondmaal een middel dat God ons schenkt om aan onze zwakheid tegemoet te komen om ons geloof te versterken,

onze liefde te vermeerderen en ons te heiligen. Wij moeten het dus meer gebruiken, naarmate ons tekort ons drukt. Wanneer wij als verontschuldiging om ons aan het avondmaal te onttrekken aanvoeren dat ons geloof nog zo zwak is en ons leven zo onvolkomen dan doen we als een zieke die geen medicijn wil innemen, juist omdat hij ziek is.

Welk een onderwijzende woorden. Laten we goed lezen en overdenken. Door de zegen van de Heere zal het verstaan van de gave en betekenis van het Avondmaal het geloofsleven dienen, versterken en troosten.

Ds. M.C. Tanis

BIJBELSTUDIECONFERENTIE LCJ

Het is vrijdag 13 februari, als rond 19.00 uur de rust in het bos van Bennekom wordt verstoord door jongeren op zoek naar bijbelstudie. Bijna honderdtwintig jongeren verzamelen zich in het Natuurvriendenhuis 'De Bosbeek'. Ver van het drukke dagelijkse leven van werk of studie zijn ze bij elkaar gekomen voor één van de jaarlijkse Bijbelstudieconferenties van het LCJ. Het thema voor dit jaar is 'Jezus Christus: het hart van het christelijk geloof'. Dit zal worden ingevuld door sprekers, preken en vooral veel bijbelstudie.

Terwijl buiten de parkeerplaats wordt gevuld met roestige vehikels en glimmende sportwagens is het binnen een drukte van belang. Achter de inschrijftafel noteren leden van de organiserende commissie de namen van hen die binnenkomen. Door de gang slepen enkele meisjes zware koffers naar hun kamer. Op de herenverdieping discussieert een groep jongens over hun kamerkeuze. In de grote zaal gaat een kop koffie of thee er goed in. En overal heerst dezelfde gezellige sfeer, waarin bekenden elkaar na een jaar weer zien en nieuwelingen kennis maken.

Na de opening, waarin we hartelijk welkom worden geheten door jeugdwerkadviseur Maarten van Middelkoop, mag ds. L.A. den Butter de spits afbijten. Hij houdt een referaat over 'God én mens' waarin hij ons meeneemt in het mysterie dat de Heere Jezus God en méns is. Over dit moeilijke deelthema praten we verder in groepjes. De avond wordt afgesloten met een plenaire bespreking en een

avondsluiting. Hoewel het programma voor deze dag dan ten einde is, ligt niet iedereen snel in bed...

Aan het ontbijt op zaterdagmorgen is al goed te zien wie er laat ging slapen. Toch is er genoeg energie om te zingen voor tweejarige conferentiegangers. De laatste ochtendhumeuren lossen snel op als ds. C.J. Droger het tweede deelthema, 'Profetische vervulling', behandelt. Hij laat ons zien hoe het Oude Testament vervuld is van Christus. Hierbij wijst hij o.a. op wat er in Jesaja 53 staat over Zijn dienend werk als Priester en het zogenaamde Hallel, Psalm 113 t/m 118.

Vanuit JV Uno Animo uit Zeist is er, met het oog op Valentijnsdag, een rozenactie georganiseerd t.b.v. Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK). Veel conferentiegangers stuurden elkaar (anoniem) een roos, met soms prachtige teksten op de kaartjes. Tijdens de maaltijd worden er bijna driehonderd uitgedeeld!

Zaterdagmiddag is de vrije middag, waarop iedereen vrij is om te doen wat hij of zij wil. Daarom gebruikt de één deze middag om bij te slapen en gaat een ander winkelen.

Na de avondmaaltijd houdt ds. J. Westerink zijn referaat over 'Zijn Middelaarswerk'. In dit referaat en de groepsbespreking leren we veel over het plaatsvervangende lijden van de Heere Jezus. De vragen waar we in de groepjes niet uit komen, leggen we in de plenaire bespreking aan ds. Westerink voor. Met zijn beantwoording van de vragen en aansluitend de

avondsluitering is de dag weer zo om. Natuurlijk gaan we niet naar bed voor we de nodige frisdrank en chips hebben verorberd.

Zondag is het al weer vroeg dag, om op tijd te vertrekken naar de kerk. 's Morgens bezoeken we de Pniëlkerk in Veenendaal, waar we weer naar ds. C.J. Droger mogen luisteren. Hij preekt over 'Geloofszekerheid', n.a.v. Romeinen 8: 38 en 39. Hij leert ons dat geloofszekerheid wordt ontvangen door de weg van Godskennis en Zelfkennis. Welke barrières er in ons leven ook kunnen zijn – in de gemeenschap met Christus bloeit de geloofszekerheid op.

De zondagmiddag kunnen we vrij besteden. Velen verkennen de omgeving met een wandeling of rusten uit van alle drukte.

Na een lopend buffet aan het einde van de middag bezoeken we de Sionskerk in Bennekom. Hier gaat ds. C. Westerink voor. Hij behandelt het vijfde en laatste deelthema van de conferentie, 'Zijn werk vanuit de hemel'.

In de preek gaat ds. Westerink vooral in op het Koninklijke werk van de Heere Jezus vanuit de hemel, n.a.v. 1 Korinthe 15: 25-27a.

Na terugkomst op het conferentie-oord bespreken we de preek en daarmee zijn we helaas al weer bijna aan het einde van de Bijbelstudieconferentie gekomen.

Op maandagmorgen gaat ieder weer zijn eigen weg. Elk naar zijn eigen dagelijks leven met werk of studie. Maar wel met een rijke zegen van een geweldige Bijbelstudieconferentie.

We hebben een goede conferentie gehad met leerzame referaten, fijne gesprekken en een gezellige sfeer. Het is één van de vele activiteiten die het LCJ organiseert. Dit werk kost echter veel geld. Omdat de overheid de subsidiekraan dichtdraait, komt dit werk onder druk te staan. Uw hulp is hard nodig. Bid daarom voor het jeugdwerk en word donateur! Kijk voor meer informatie op www.lcj.nl.

Arwin Mak

Wordt Christus ons gepredikt dan worden als het ware foto's van Hem getoond. Maar aan zo'n kennis heeft Paulus niet genoeg. Daar kan hij niet tevreden mee zijn. Hij zoekt de intieme kennis van Hem, in persoonlijke verbondenheid aan Hem. Kende hij Hem dan niet? Ja en nee. In de loop der jaren had hij al heel wat van Hem geleerd. Dat was een rijke zegen en gaf veel stof tot dankbaarheid. Maar Paulus is het zich tevens bewust dat er nog zoveel meer van Hem te kennen is. En omdat hij Hem hartelijk lief gekregen heeft wil hij Hem zo graag nog beter leren kennen.

Als Paulus gelijk heeft – en wie durft daaraan te twijfelen? – dan is een gezond geestelijk leven dus nooit klaar. Dan kan een kind des Heeren nooit rusten in wat hij al geleerd heeft, maar dan moet hij er altijd naar staan meer te leren. Dan is er nooit plaats voor welgedaanheid. Dan kunnen we ook nooit doen alsof we het nu wel weten. Wat weten we immers? En hoeveel is er dat we nog niet weten? Ondervindelijk weten, bedoel ik. Welnu, als we onszelf hier dan eens aan toetsen, wat is dan de uitslag?

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 39

Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende; of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden (Fil. 3:10,11).

In dit gedeelte van zijn brief aan de Filippenzen – het is eigenlijk een stukje autobiografie – is de apostel Paulus bezig duidelijk te maken van hoe grote betekenis de Heere Jezus Christus is voor de gelovigen. Buiten Hem kunnen ze nooit voor God bestaan. Alleen als ze met Zijn gerechtigheid zijn bekleed kunnen ze dat. Vandaar dat Paulus er met grote ernst naar staat om in deze Christus gevonden te mogen worden. Anders gezegd: om door God in Christus te worden aanschouwd.

Maar dat is niet alles waar hij naar staat. Wat hij verder begeert is te mogen leven in gemeenschap met Christus. Om dan zo, in die gemeenschap, meer en meer uit Hem te leven en Hem gelijkvormig te worden. Meer en meer op Hem te gaan lijken. Meer en meer in heiligheid toe te nemen. Paulus geeft in dit gedeelte dus te kennen, dat hij Christus nodig heeft

tot rechtvaardigheid, maar ook tot heiligmaking. En ook die heilswelddaad is in deze Zaligmaker te verkrijgen.

Christus kennen

Het gaat dus altijd weer om de Persoon en het werk van Christus. Hij moet gekend worden. Maar de kennis van Hem is zo uitgestrekt, dat de meest ontwikkelde geest daar nooit in uitgestudeerd raakt. Paulus had al gesproken over de 'uitnemendheid van de kennis van Christus'. Hij was al jaren bezig om dat wijde gebied te verkennen en onderzoeken, maar hij is er nog steeds niet mee klaar gekomen. Nog steeds moet hij zeggen: *opdat ik Hem kenne...* Er is immers geen einde aan.

Hem kennen. Dat is natuurlijk wat anders dan 'over Hem het een en ander weten'. Dingen over Christus weten is een zaak van ons intellect. Maar 'Hem kennen' is vooral een leven in gemeenschap met Hem. Via foto's en verhalen kunnen we heel wat te weten komen over een bepaald persoon. Maar degene die dagelijks met die persoon omgaat, kent hem zelf. Die staat immers in een persoonlijke relatie tot hem.

Dat kennen van Christus plaatst Paulus in een bepaald kader. Het kader namelijk van Christus' verlossingswerk. Het gaat de apostel om een speciaal kennen van Christus' Persoon in verband met Diens opstanding en lijden. Die twee zaken noemt hij en hij noemt ze ook in deze volgorde. Misschien vraagt iemand: Is dat wel de juiste volgorde? Gaat het lijden niet aan de opstanding vooraf? Ik zal er straks op ingaan. Maar in ieder geval zijn deze twee – opstanding en lijden – twee kardinale werken van Christus, die allebei een veelzijdige betekenis hebben.

Opstanding

Laten we maar eens letten op de opstanding. Toen de Heiland opstond uit het graf was dat Zijn rechtvaardiging. God had niets meer op Hem aan te merken. Hij had volkomen voldaan voor al de zonden van de Zijnen. Bovendien was door Zijn opstanding ook in één keer duidelijk dat Hij inderdaad is Die Hij altijd gezegd had te zijn. Hij had al Zijn woorden waar gemaakt. Maar er was nog wat. In Zijn opstanding trad Christus binnen in een nieuwe wijze van bestaan en een nieuwe fase van Zijn werk.

Wat bedoelt Paulus nu als hij verklaart te verlangen naar meer kennis van Christus in de kracht van Zijn opstanding? Niet dat hij graag dieper overtuigd zou willen worden van de waarheid dat Christus werkelijk gerechtvaardigd is. Daar is hij tot in het diepst van zijn ziel van overtuigd. Maar wat hij bedoelt is dat hij in zijn eigen leven meer en meer de kracht wil leren kennen die van die opstanding uitgaat. Namelijk in de heiligmaking. Want in het deelhebben aan het nieuwe (opstandings)leven ligt Paulus' heiligmaking.

Paulus begeert Christus' leven dus te leren kennen als de kracht waardoor ook hij vernieuwd wordt om zo een levend getuige te zijn van Christus' opstanding. Het is immers de opstanding van de Heiland alleen, die een mens in staat stelt om een leven te leiden, dat is tot Gods eer. Iets waar geen mens, al is hij nog zo ernstig en toegewijd, in eigen kracht toe in staat zal zijn.

Hier klopt het hart van het nieuwe leven. Dat leven is uit God, en gericht op God. Dat leven zoekt gemeenschap met God om zo te leven in de voortdurende verbondenheid aan de Heere en tot eer van Hem.

Lijden

Als het vervolgens over het lijden van Christus gaat dan herinneren we ons, dat dit lijden in de Schrift vaak wordt voorgesteld als het voldoen aan het recht Gods, waardoor er verzoening van de zonde tot stand gekomen is. Maar datzelfde lijden van Christus wordt soms ook voorgesteld vanuit de geest, de instelling, waarin Christus dit lijden onderging. Paulus heeft daar over geschreven in hoofdstuk 2. Daar gaat het over de gezindheid van Christus in Zijn lijden. Die gezindheid vond haar krachtigste uitdrukking in het feit, dat Hij gehoorzaam geworden is tot de dood, ja de dood des kruises. Welnu, daarin begeert Paulus zijn Meester te mogen navolgen.

Hij verlangt Christus te kennen in een toenemende mate van gelijkvormig gemaakt worden aan Zijn lijden. Dat wil zeggen, dat hij er naar staat deel te hebben aan die geest die Christus vervulde en beheerste, toen Hij leed en stierf. De geest die Hem ertoe bracht Zich geheel te schikken naar de wil van Zijn Vader, ook al bracht die

wil bang en bitter lijden met zich. In die gezindheid was Christus geheel gewillig om tot het einde toe de beker te drinken en van het aanschouwen van het aangezicht van Zijn Vader voor enige tijd afstand te doen.

Paulus weet - en dat erkent hij hier - dat zijn wil meer en meer gevormd moet worden in de wil van Christus, die de wil van God heeft omhelsd in alle omstandigheden, zelfs toen de hemel verduisterd werd. Is dat geen berusting? Nee, dat is geen berusting. Dat is eenswillendheid. Niet eens anders meer willen dan wat God wil.

Zopas kwam even de vraag op of de volgorde die Paulus hier gebruikt wel de juiste is. Het lijden gaat toch aan de opstanding vooraf en waarom plaatst Paulus die twee dan in omgekeerde volgorde? Ik denk dat dit het antwoord is: Bij wat Paulus bedoelt te zeggen is dit wel de juiste orde. Waarom? Omdat alleen zij, die de bevrijdende kracht van de opstanding van Christus ondervinden, waardoor ze verlost worden van zelfzucht, werkelijk kunnen verlangen om Hem te mogen kennen in de gemeenschap van Zijn lijden. Anders houdt een mens toch een natuurlijke afkeer van lijden en zal hij altijd proberen zoveel mogelijk aan het lijden te ontkomen. Alleen opstandings-mensen kunnen lijden en sterven met Christus.

Doel

Waarom verlangt Paulus naar die kennis? Het laatste antwoord wordt gegeven in vs. 11. Daar geeft hij het doel aan dat hem voor ogen staat. *Of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden.*

Zal niet elk mens deel hebben aan de opstanding der doden? Ja, er is een algemene opstanding van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen. Maar over de opstanding wordt in de Schrift ook gesproken op een wijze waaruit blijkt dat de opstanding der rechtvaardigen als de eigenlijke opstanding wordt gezien. Met die opstanding wordt dan het werk van Gods genade in Gods kinderen voltooid. En aan dat rijke voorrecht zullen ze deel ontvangen op de jongste dag.

Wat Paulus bedoelt is dat hij in de weg van het gelijkvormig worden aan Christus in Zijn leven en sterven, meer en meer zal leren hopen op de volko-

menheid van de zaligheid straks, als de Heere wederkomt. Het is het uitzien naar wat dan zal gaan gebeuren waardoor het hele denken en doen van de apostel wordt beheerst. Heel bewust richt hij zijn gedachten op de toekomst en dan is dit de vraag die hem bezig houdt: Hoe zal ik straks mijn Heiland ontmoeten?

Dat wil zeggen, dat Paulus zelf in praktijk brengt wat hij bijvoorbeeld de Colossenzen aanraadt (Col. 3:1). Hij zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is. En hij doet ook wat de Thessalonicenzen hebben leren doen, namelijk Gods Zoon uit de hemel verwachten (1 Thess. 1:10). Of om het met de woorden van de Heere Jezus te zeggen, Paulus is bezig zich schatten te vergaderen in de hemel, waar mot en roest niet verderven en dieven niet stelen (Matt. 6:20). Dat perspectief doet Paulus alle lijden verdragen. Hij weet dat het beste nog komt. Voor hem en voor allen, die de verschijning van Christus hebben lief gekregen (2 Tim. 4:8).

Door lijden tot heerlijkheid

We zien in deze woorden van Paulus dus dat het zijn overtuiging is, dat het patroon van Christus' werk bepalend is voor het leven van een christen. Christus moest door lijden tot de heerlijkheid komen. Een andere weg was er voor Hem niet. De Heere Jezus heeft Zelf tot de Emmaüsgangers gezegd: *Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* (Luk. 24:26). En Petrus spreekt over het lijden dat op Christus komen zou *en de heerlijkheid daarna volgende* (1 Pe. 1:11). Voor Hem was het eerst vernedering en daarna verhoging.

Volgens Paulus is zo ook de weg van de christen. De levensweg van de Zaligmaker wordt afgedrukt in het leven van de Zijnen. In Rom. 8:17 zegt Paulus het weer: *Zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.* We kunnen ook denken aan deze woorden van de apostel: *Indien wij met Hem gestorven zijn, zo zullen we ook met Hem leven. Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen* (2 Tim. 2:11,12). Of aan het woord van Petrus (1 Pe. 4:13): *Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheuen*

gen. En dat lijden weegt niet op tegen de heerlijkheid die nog zal worden geopenbaard. Het kan ook anders gezegd worden. Om straks binnen te mogen gaan in het nieuwe Jeruzalem van de onge-

stoorde en eeuwige vreugde, zal de enge poort moeten worden aanvaard. Met alle consequenties van dien.

ds. P. den Butter

OM DE EENHEID VAN DE KERK

Voortdurend hebben wij allen ons te bezinnen op de noodzaak van geestelijke en daarna ook organisatorische eenheid.

Ieder is daar op zijn manier mee bezig. Allereerst die gemeenten, die op de een of andere manier samenwerking tot stand brengen met plaatselijke Vrijgemaakte gemeenten. De classisverslagen melden ons dat er inmiddels een behoorlijk aantal gemeenten zijn, waar verregaande contacten bestaan met de GKV. Het gaat snel en tamelijk gemakkelijk.

Uit het feit, dat deputaten art.49 KO. In al deze zaken gekend zijn, mag blijken dat er geen onkerkrechtelijke zaken gebeuren in dat zoeken naar onderlinge verbondenheid. De besluiten van de Kerkorde en van de Generale Synode daarna, laten dit kennelijk toe; zo althans moeten wij wel concluderen.

Het is intussen een zaak van grote ambivalentie.

Er wordt eenheid gezocht op deze manier en op een andere manier wordt in een zeker opzicht schade toegebracht aan dezelfde eenheid.

U begrijpt misschien wat ik bedoel. De eenheid tussen gemeenten die leven binnen ons kerkverband, komt nu ook kerkordelijk en organisatorisch meer en meer onder druk te staan. Het eigen kerkelijke leven verliest zijn eigen gezicht en aanzien. Het kan gebeuren dat op een bepaalde zondag misschien in een flink aantal gemeenten predikanten voorgaan die niet behoren tot de Christelijke Gereformeerde kerken. Dat werkt verwarrend. Soms is het een predikant uit de GKV, soms ook een voorganger uit de kringen van de Nederlands Gereformeerde kerken. Door dit verschijnsel is het niet meer duidelijk wie en wat Christelijk Gereformeerd is. De grenzen van onze kerken worden vaag en gerafeld. Er is de mogelijkheid tot deelname aan Avondmaalsbedieningen in andere kerken, er kunnen andere predikanten voorgaan dan die tot ons kerkverband behoren; wordt een die naar des Woords gevraagd voor een

bepaalde dienst, dan zou dat best een gezamenlijke dienst met een ander kerkverband kunnen zijn. Het is allemaal moeilijk te onderscheiden. Met het gevolg dat we als CGK gemeenten onderling het zicht op elkaar verder kwijt raken en meer verdeeld raken over de gang van zaken.

Uit de stormachtige toename van allerlei samenwerkingsgemeenten komt toch wel de vraag op waar dit straks op gaat uitlopen?

Kan een komende GS de zaak nog in het vage laten? Dan ontstaat er nog veel meer wildgroei (vergeef me dan deze aanduiding). Gaan deze voorboden de GS niet onder zware druk zetten, zodat we er straks achter komen, dat het tij niet meer te keren is? Maar wat gaat het in een ander geval worden, als er toch een meerderheid is, die samengaan met de GKV afwijst? Zal dan het verwijt van onbetrouwbaarheid niet klinken?

Ik heb, vanwege mijn leeftijd kan ik dat zeggen, een andere Christelijke Gereformeerde kerk gekend. Kwam je in een gemeente van het eigen verband, dan stond er een predikant uit de CGK op de kansel. Altijd en overal. Was er toen altijd zoveel eenheid? Er is altijd, het is waar, een onderlinge spanning geweest. Maar er heerste een zekere orde. Je wist ook wie wie was. En we hadden in onze kringen toch een zekere vaardigheid om te leven met verschillen, steeds toenemende verschillen. We hadden gezamenlijke afspraken. Hebben we die nu nog? Toen was er althans een organisatorische eenheid.

Zijn we nu feitelijk niet bezig het aanzien van ons eigen kerkverband te vervormen en te vervagen? Aan de ene kant zoekt men de eenheid, aan de andere kant miskent men de eenheid! Dat getuigt van een tweeslachtig denken.

Het overkomt me geregeld, dat ik verbaasd moet concluderen, dat er reeds veel gebeurt in samenwerking met de GKV. Als het gaat over de opleiding, over het jeugdwerk, over evangelisatie-methoden, in allerlei verbanden lijkt het erop, dat we een-

zelfde weg gaan. Uit een recent schrijven dat me onder de aandacht kwam, maak ik op, dat op deputaten-niveau overeenstemming bestaat over de toeëigening van het heil, dat men bijeenkomsten belegt om bij wijze van spreken de laatste hand te leggen aan de afwerking van dit eenheidsstreven, terwijl we tegelijk weten dat in de eigen gelederen de afstanden groter worden, mede door toedoen van deze feiten.

Dit is, zo wordt gesteld, allemaal in aansluiting op de besluiten van de Generale Synode. Toch zullen er heel wat gemeenten zijn, die in deze ontwikkelingen niet mee kunnen denken. In een kranten-artikel werden deze van Vrijgemaakte zijde aangeduid als de Bewaar het Pand gemeenten. Daarom nu deze hartekreet op deze plaats.

Grote verwarring dus. In de ene gemeente een dominee uit de NGK, in de andere gemeente een predikant uit de GKV enz. Als straks de NHK toch zal blijven bestaan, zullen er wellicht aan de andere zijde van onze kerken ook contacten ontstaan met deze groep. Dat zou op zich te wensen zijn. Maar waar blijft dan ons kerkelijke leven?

Bij mij komt de vraag op of we als kerken op de goede weg zijn. Heeft de GS deze ontwikkelingen allemaal overzien en voorzien? Denken deputaten werkelijk dat het goed gaat? Het lijkt me dat ergens in de besluitvorming de zaken niet goed ingeschat zijn.

Wat me bezig houdt is dit: groeien onze kerken niet heen naar een andere kerkordelijke opstelling? Ons kerkverband lijkt meer en meer af te stevenen op een independistische of congregationalistische structuur. Dat houdt in: de plaatselijke kerk krijgt een meer zelfstandig karakter.

Bindingen met het eigen kerkverband raken op de achtergrond. Plaatselijk gaan er dan allerlei zaken gebeuren, die lokaal of regionaal niet kunnen. Deze gang van zaken lijkt voor de deur te staan. Willen we samengaan met de GKV, dan kan dat plaatselijk; dat kan ook wel met de NGK, maar evengoed met de NHK van straks. Ieder zoekt de contacten die hem passen.

Hierop moeten we ons gaan bezinnen. Is deze ontwikkeling verkeerd? Hoe dan ook, het lijkt erop, dat we die kant toch, misschien ongewild, uitgaan. Op andere terreinen immers is dat toch ook al zo? Wie vindt het nog

vreemd dat er in een radiodienst allemaal opwekkingsliederen worden gezongen, terwijl de GS dat niet heeft aanvaard? Ook dat lijkt te berusten op plaatselijke vrijheden, op independentisme.

Vooruitlopend op deze zaken, denk ik dan dat de GS ook niet meer zo lang hoeft te vergaderen. We behoeven alleen nog maar te spreken over die zaken die onder ons volkomen zekerheid hebben. En die zaken nemen al maar af.

We vormen dan als CGK hoogstens met elkaar nog een federatie, een federatief groei- of krimpmiddel. Maar, zo denken we dan, wat hebben we dan gewonnen met allerlei eenheidsbetuigingen naar anderen? Federatie naar buiten en naar binnen.

Wat een verdeeldheid. Wat een beschamend verhaal over de kerk van Christus. Hoe komt het toch dat we allemaal zo anders denken, zo anders geloven en zo anders preken. Hier kan alleen de Heilige Geest uitkomst geven. Vergaderen zonder meer zal ons er niet brengen. Oprechte verlegenheid, uitmondend in een klemmend gebed lijkt en is de enige weg. Omdat er Eén geweest is, Die bad om waarheid en eenheid. Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwame....

Hoe kon het zover komen? Ik noem enkele opties ter beantwoording van deze vraag:

1. Er zullen er zijn die zeggen: Er is niets aan de hand. De GS heeft het besloten; we zijn in de kerkrechtelijke weg. Synode locuta, causa finita. Tegen dat argument kan ik niet op, er lijkt niets tegen in te brengen. Al eerder kwam de vraag bij mij op: zijn synodale bepalingen even sterk als de regels van de KO? Of worden Synodale bepalingen genomen al naar gelang de wind waait in het kerkelijke leven? Vandaag starten we bijvoorbeeld samensprekingen met de NGK, over een aantal jaren worden deze weer even makkelijk stilgelegd. Zulke onzekere zaken kent de Kerorde niet. Daarin vindt u het bezinksel van eeuwen kerkelijk leven. Staat een GS op dat niveau? Hier liggen vragen die best overweging verdienen. Moeten we in allerlei zaken bijvoorbeeld de ellenlange rapporten in meervoud en in duplo of triplo doorworstelen om erachter komen wat de orde van de kerk is? Als besluiten omslaan al naar gelang Synoden

zich wijzigen, krijgen we een zigzag-beleid.

Als verder blijkt dat zij die zich beroepen op de Synode in andere opzichten breken met bepalingen van de Kerorde, dan gaan we ook niet eerlijk om met datgene wat altijd en overal en door ieder is aangenomen (!).

Ik bedoel te zeggen: Moet de GS niet grondiger zorg dragen voor kerkelijke en geestelijke continuïteit?

2. Een sterker argument zal gelegen zijn in het feit, dat men plaatselijk metterdaad eenheid en verbondenheid voelt met de Vrijgemaakten. Goed, maar voelt men dat dan niet met de eigen verbanden? Beseft men dan niet dat men die eenheid onder druk zet?

Maar hoe komt het dan dat die eenheid wordt gevoeld? Veertig jaar geleden was dat niet zo. De GKV kunnen veranderd zijn en dat is blijkbaar het geval. Er zijn zeker meer bevindelijk aandoende geluiden te horen binnen die kerken. Maar er zijn ook totaal andere geluiden, van een heel andere aard, op te merken in die kringen. Zijn we dan plaatselijk niet fragmentarisch bezig terwijl we het totaal uit het oog verliezen? Of heerleeft de geest uit de Richtertijd?

3. Het kwam tussen de regels door al meermalen aan de orde: de geestelijke eenheid. Helaas zal men zeggen, dat wij zelf die eenheid niet in praktijk brengen. Is die eenheid er niet? Hier overheerst de vrees en de huiver. Hierover hebben we talloos vaak tijdens allerlei vergaderingen met elkaar gesproken. Toch zijn we niet gevorderd, integendeel. Wat moeten we daar nu van zeggen? Moeten we niet allemaal zeggen en erkennen dat we daarin gefaald hebben? Velen halen de schouders op uit een besef van onmacht en verlegenheid. We hebben het aanvaard. Het is niet anders. Vrome wensen, anders niet.

Wat verbindt? O, er zijn zoveel din-

gen die echt kunnen verbinden. Ik denk dan aan de volgende dingen: het éne geloof, de éne Heere, enz. Schrift en Belijdenis kunnen verbinden; waarom werkt dat niet meer? Verbrokenheid des harten werkt saambindend, want dan hebben we niets meer over van eigenwaarde.

Laten we ons daartoe wenden.

Niet op de manier, zoals dat wel eens wordt verwoord: de een achte de ander uitnemender dan zichzelf. Is dat dan niet waar? Zeker wel. Maar er staat niet: acht de lering en het optreden en de stijl en de nalatigheden van de ander uitnemender. Dat mag ik en dat mag u niet doen. Dan zullen we juist in de bressen moeten staan en niet sussen en goedpraten.

Heb ik dan zelf geen nalatigheden in overvloed? Ook dat kan niet ontkend worden. Maar als het goed is, zijn deze mij enigszins bekend en zal ik deze ook niet verdedigen, maar eerlijk erkennen. Luther had ook echt wel veel nalatigheden, toen hij in Worms stond en eens een keer niet tapte uit het vat van de zogeheten "ootmoed en liefde". Waarheid en eenheid, daar gaat het om!

Ik heb deze regels niet neergeschreven om beschuldigend te wijzen naar hen die verrregaande contacten hebben gesmeed. Ik kan best begrijpen dat het een aanlokkelijke gedachte is om de grenzen te verleggen naar hen, van wie we menen dat ze naast ons staan.

Ik schrijf deze regels wel om aan te geven dat er blijkbaar wissels zijn omgegaan, die ongemerkt een andere richting aangeven. Ongemerkt! Daar zijn we met elkaar verantwoordelijk voor. U en ik. We zijn nu eenmaal van Kreta afgevaaren. Paulus beleefde daarna de storm, al had hij tevoren gewaarschuwd. In de storm hervond hij het vertrouwen in de Heere. Dat kan ook nu.

ds. P. Roos

ALPHEN AAN DEN RIJN

Woensdag 3 maart 2004 was een dag van vreugde voor de gemeente van Alphen aan den Rijn. Aan een overigens niet al te lange vakante periode kwam een einde door de overkomst van ds. G. Bouw, die de herdersstaf in Doornspijk moest neerleggen om die in Alphen weer op te nemen. De Koning der Kerk had hem duidelijk de weg gewezen en zijn hart ook overgebogen om die aangewezen weg te

gaan. Het is een vreugde voor een dienaar als de Heere hem duidelijk de weg wijst. Dat moet de achtergebleven gemeente troosten en de nieuwe gemeente verwonderen. En moge het ook maar verwachting van Boven scheppen. Als ons gebed mag zijn dat de komst van een dominee tot ons persoonlijk heil mocht wezen, zal de Heere dat gebed niet versmaden. Het stemde velen ook tot ootmoedige

dankbaarheid dat er met de komst van een nieuwe herder en leraar een niet gemakkelijke periode mocht worden afgesloten, al laten de nare gebeurtenissen in het verleden hun sporen nog na. De Heere mocht Zich in Zijn gunst over onze gemeente in Alphen ontfermen. Wij zien om ons heen gemeenten kapot gaan, conflicten oplopen en de verwarring toenemen. Wat is het dan een groot voorrecht te noemen als we nog in betrekkelijke rust en vrede ons ambtelijk werk in de gemeente mogen voortzetten.

Velen maakten van de gelegenheid gebruik om de dag mee te maken. In het rijk der natuur zorgde de Heere voor een rustige, zonnige, milde dag, en binnen werd het ook goed. We hebben die ontmoetingsdagen in ons verscheurde kerkelijke leven zo nodig. De verdeeldheid doet onze behoefte aan eensgezindheid en saamhorigheid zo toenemen.

Om 3 uur beklom de consulent van de gemeente, ds. K. Hoefnagel, de kansel en mochten we met velen het 'Ik ben verblijd' uit Psalm 122 aanheffen. Ook voor de consulent was het een blijde dag, een dag waarop nog wel de pijn werd gevoeld vanwege het verleden, maar ook de zegen Gods in het heden.

De tekst voor de prediking was genomen uit Jesaja 52, zowel in de middag- als in de avonddienst. De bevestigiger sprak over vers 7: 'Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die de vrede doet horen; desgenen die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen; desgenen die tot Sion zegt: Uw God is Koning'. Het thema luidde: 'De boodschapper begroet', 1. als prediker van het evangelie en 2. als de door God gezondene. Er is droefheid vanwege de ballingschap en haar oorzaak, die in de zonde gelegen is. Jesaja mag aan de treurende Sions de boodschap van het 'troost, troost Mijn volk' brengen. Heerlijk is het voor een dienaar een behoeftig volk te mogen ontmoeten. Wat kan hij aan een rechthebbend, farizeïsch volk kwijt? Die hebben de zakken reeds vol. Maar in het nederig gemoed wil Zijn Geest wonen. Hoe nodig is het dat de prediker het heil in Christus zo voorstelt, dat zondaren hun ongeluk en ellende gaan inzien. Een Christus-prediking is noodzakelijk, maar de Christus moet gepredikt worden in de context van het ganse Woord van God, dát is Zijn gewaad.

Hoe gelukkig mag Gods knecht zich weten als hij zien mag dat het Woord door de kracht des Heiligen Geestes ontdekt en verwondt en de vraag naar een weg ter ontkoming in het hart geboren mag worden. Heerlijke taak heeft hij om een rijke Christus te prediken. Door die prediking werkt de Heere het zaligmakend geloof in het hart. Men leert de toevlucht nemen tot het gepredikte heil. Christus Zelf openbaart Zich door Woord en Geest aan het verslagen zondaarshart. Wat een wonder. Die zondaar gaat immers inzien, en meer en meer verstaan dat hij des doods schuldig is? Maar nu komt Gods Woord met een vredeboodschap. Het geheim ligt in het offer van Christus. Hij werd door God tot zonde gemaakt, opdat zij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, 2 Kor. 5:21.

In de Christus, de Gezondene, moeten wij de Zender, God Zelf zien. In de dienaar van Christus eveneens. Een onnoemelijk voorrecht dat het God Zelf is Die komt, en dat Hij zó komt! Ook een zeer grote verantwoordelijkheid. Wee de mens die op zulk een grote zaligheid geen acht slaat.

Na de bediening van Gods Woord werd het bevestigingsformulier gelezen. Het is goed voortdurend van de inhoud kennis te nemen. Goed voor het volk en goed voor de dienaren. Op de gestelde vragen mocht ds. Bouw, met zijn oog op Gods trouw gevestigd, het 'Ja ik, van ganser harte' uitspreken. God Die Zijn knechten roept, is getrouw en zal hen nooit beschamen. Hoezeer zij het ook voor eigen waarneming verzondigen.

We mochten ds. Bouw nog toespreken en Hem de onmisbare zegen des Heeren toewensen. De Alphense predikant hoopt dit jaar Deo Volente zijn 40-jarig ambtsjubileum te vieren. Hij is nog niet uitgesproken! Hoe kan het ook anders. Ook dachten we aan zijn echtgenote en wensten we haar toe dat zij niet alleen haar man, maar bovenal de Heere zou mogen volgen in alle wegen die Hij ons wijst. De gemeente en vele genodigden zongen ds. Bouw hartelijk Psalm 119: 9 toe: 'Doe bij Uw knecht weldadigheid, o HEERE'.

Het kostersechtpaar v.d. Leede en hun helpers hadden het druk. De gasten kregen een hartelijke ontvangst. In Alphen hebben we een mooi en ruim kerkgebouw met grote zalen. In één van die zalen stond voor een 120-tal personen de tafel gedekt. Alles was keurig verzorgd. Ds. Capellen

opende de maaltijd en ds. van Heteren sloot de maaltijd af met het lezen van Psalm 72 en dankgebed. We zongen samen Psalm 42: 1, 3 en 5 en het was echt goed en aangenaam. Het kon ook niet anders, want de Heere was ook genood.

's Avonds was de kerk nog voller. Om half 8 leidde de dienstdoende ouderling C.J. v.d. Lee ds. Bouw naar de kansel en werd ons de verzen 1 en 5 van Psalm 84 op de lippen gelegd. 'Eén dag is in Uw huis mij meer, dan duizend waar ik U ontbeer'.

Ds. Bouw sprak in de avonddienst over Jesaja 52: 6: "Daarom zal Mijn volk, daarom zal het Mijn Naam in dien dag kennen, dat Ik het Zelf ben Die spreekt: Zie, hier ben Ik". Wat is nu bijzonder, ook aan deze dag, zo begon de prediker. Is het niet dit, dat Hijzelf tot ons komt? Hij is het Die spreekt: Zie, hier ben Ik. Dat kan de prediker ook zeggen. Maar zien we daarachter en daarin het bijzondere, namelijk dat de Heere Zelf komt! 'De HEERE komt', zo hield hij een grote schare voor, 1. Wanneer?, 2. Waartoe?, 3. Waarom? Wanneer Hij komt? In de ellendige situatie van de ballingschap, in de ellendige situatie van de geestelijke ballingschap, in het aangename jaar des Heeren. Hij kwam in Christus tot een verloren wereld. Hij komt door Woord en Geest, in de prediking, door middel van Zijn dienaren, heden. Ook in Alphen. En waartoe komt Hij? Is het niet opdat zondaren Hem leren kennen? Daarin ligt het eeuwige leven, dat zij door die genadige Zelfopenbaring Hem leren kennen en Zijn Zoon, de Zaligmaker, Die Hij zonden heeft! De zaligheid ligt in het kennen van, de omgang met de Heere. De Naam des Heeren spreekt van heil en vrede en genade. Buiten die zaligmakende kennis is er geen leven. Vreselijk is het als we er vreemdeling van zijn. Het zal ons eeuwig berouwen als we aan de kennis van die Naam achteloos voorbijgaan. Nog is 't het heden der genade, de dag der zaligheid! Ziel, zo roept de Heere uit. Ga er niet aan voorbij! Waarom laat de Heere Zich kennen? Opdat die heerlijke Naam alle eer zou ontvangen, hier in beginsel en straks volkomen en volmaakt. Opdat Zijn volk eeuwig in de Drie-enige God zou eindigen: Mijn God U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan! Stil werd de boodschap van vrije genade beluisterd. De Heere stelle onze medeambtsbroeder tot rijke

zegen in Alphen. Die wens werd ook uitgesproken door ds. G.J. Capellen van Scheveningen, die ds. Bouw een hartelijk welkom in de classis toeriep. De classis is hem niet onbekend, heeft hij niet 20 jaar in Scheveningen gestaan? Geen wonder dat ook uit Scheveningen velen deze dag naar Alphen waren gereisd. Namens kerkenraad en gemeente voerde ouderling A.D. Aarnoudse het woord. Zijn toespraak getuigde van blijdschap en verwondering en zo vertolkte hij wat

in vele harten leefde. Op de hem eigen, hartelijke wijze, sloot ds. Bouw met een enkel dankwoord af. De slotzang rees uit veler harten: Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen! Velen maakten na afloop van de gelegenheid gebruik om ds. en mevr. Bouw de hand te schudden. We gingen laat naar bed die dag, het hart geroerd vanwege Gods onbezweken trouw.

Ds. K. Hoefnagel

VRAGENRUBRIEK

"Zou u een keer iets willen schrijven over verachtering in de genade. Of deze woorden letterlijk in de bijbel staan, wat deze woorden inhouden en hoe de Heere uit deze verachtering haalt. Een ieder die toch iets geleerd heeft van de vreze des Heeren, komt helaas door eigen schuld in deze toestand als men bijvoorbeeld toegeeft aan de zonde, waar dan ook geesteloosheid en biddeloosheid mee samenhangt".

Het mag ons duidelijk zijn dat het hier gaat om een zaak die alleen in het leven van Gods volk voor komt. Hoe kunnen we immers verachten in genade, als we geen genade kennen? De vragenstelster geeft dit zelf in haar vraag ook reeds aan.

Wat is verachten in de genade? De uitdrukking zelf is ontleend aan Hebr. 12:15. Ik citeer de verzen 14 en 15: 'Jaagt de vrede na met allen en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal; toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen ontreinigd worden'.

De Heere roept, wederbaart en vernieuwt een zondaar. Dat is Zijn werk. Daar staat Hij voor in. Het werk dat Hij begint zal Hij ook voleindigen, voltooien. Straks mag Gods kind eeuwig roemen in het werk Gods: Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwe Naam alleen, zij om Uw trouw en goedertierenheden, alle eer en roem gegeven! Hing de zaligheid voor een deel ook nog van ons af, geen vlees zou behouden worden.

Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen.

Toch moeten we er wat meer van zeggen. Let nu eens op namelijk, met hoeveel vermaningen, aansporingen en waarschuwingen de apostel Paulus bijvoorbeeld nog tot Gods volk komt. De aangehaalde verzen uit Hebr. 12 zijn daar een voorbeeld van. Want het feit dat de Heere alles werkt, neemt niet weg dat Gods kind de Heere door Zijn Geest in hem moet laten werken! Lees maar eens de verklaring van het vierde gebod in de Heidelbergse: 'ten andere, dat ik al de dagen mijns levens van mijn boze werken ruste, de Heere door Zijn Geest in mij werken late, en alzo de eeuwige Sabbat in dit leven aanvange'.

Een kind des Heeren wordt geroepen de Heere te zoeken, omgang met Hem te zoeken, dagelijks Zijn Aangezicht te zoeken. Maar ook wordt hij geroepen naar Gods stem, dat is Zijn Woord te horen. Naarstig op te komen onder de bediening van Zijn Woord, ijverig ook dat Woord des Heeren te onderzoeken, biddend om de verlichting van de Heilige Geest.

Zie nu hier een terrein van veel zonde, schuld, tekort, nalatigheid, en dienengevolge van veel duisternis, gebrek aan vreugde en zekerheid, ja van verachtering.

Verachtering staat tegenover groei. De Heere schenkt een mens nieuw leven, opdat hij groeien zou en toemenen in de kennis van de Heere. Daartoe heeft Hij de genademiddelen gegeven. Het wederbarende Woord moet nu ook zijn voedsel worden. De Heere Die hem uit de duisternis trok, zijn Leidsman. Christus Die Zijn leven voor hem gaf, zijn Heere, Die hij dienen moet.

Maar hoe is hij, ook na ontvangen genade, nog tot hinken en tot zinken

ieder ogenblik gereed en geneigd, nog steeds, tot alle kwaad. De apostel vermaant niet voor niets, want hij kent de arglistigheid van het van nature boze hart en de kracht van de oude mens wel! Hij heeft er weet van, van 'onze leden die op de aarde zijn'.

De Heere heeft nimmer schuld aan verachtering in de genade. Die schuld ligt voor de volle honderd procent bij Gods kind. Maar de Heere laat de teugels wel eens vieren, opdat Zijn kind weer eens goed zou schrikken van zichzelf en inblikken in de diepte van zijn bedorven bestaan. Maar dat is niet het einddoel. Deze kennis van onszelf is middel tot verootmoediging en verbrokenheid en een terugkeren tot de Heere. Denk aan David, die zo geschrokken was van zijn eigen hart, die vuile bron van alle wanbedrijven, dat hij des te begeriger werd naar het werk van de Heilige Geest: 'Verwerp mij van Uw Aangezicht toch niet. Ai, laat van mij Uw Heilige Geest niet scheiden, Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden. Bestier mijn gang daar Gij mijn zwakheid ziet!'

Het was met David wel laag afgelopen. Ik ben blij, wie het vatten kan, die vatte het, dat Gods Woord ons de ongerechtigheden van Zijn volk niet verdoezelt. Het kan tot grote troost worden, als het ook met mij laag afloopt. Dan hoeft ik nog geeneens aan zonden in de dadelijkheid te denken, maar aan zonden in de begeerte. Toch geschiedt er ook veel in de dadelijkheid, in de uitleving. David heeft niet alleen die vrouw begeerd, hij heeft haar ook genomen! Een mens is tot alles in staat! Het wordt Gods kind tot schuld.

Hoe komt er een eind aan zo'n periode van verachtering? Welnu, dat is ook weer Gods werk! Ere, Wie ere toekomt! God zendt een magerheid in je ziel; alles gaat opdrogen, alles wordt dor en dood. U hebt die gemeenschap met uw God niet meer. U kent vrees als u denkt aan God, u verbergt uzelf in het struikgewas als Adam en Eva. Gods hand gaat zwaar op je drukken, je ervaart Gods gunst niet meer. Het Woord spreekt niet meer zo. Je zit onder het Woord 'een lederen zak gelijk, die al zijn vocht heeft in de rook verloren'.

Hoe God je d'r uit haalt? Zo, je houdt het op den duur niet meer uit. Je dreigt te stikken. Het is zo geen leven meer. Je bent iets kwijt, wat je voorheen mocht bezitten. Je bent Gods vriendelijk Aangezicht kwijt. Tot je eindelijk, eindelijk, gaat schreeuwen

tot God, om God. O God, wees mij, de grootste der zondaren genadig, want ik heb gedaan wat kwaad is in Uw oog. Smart komt er in je ziel, omdat je die trouwe en goede God zo veel verdriet hebt gedaan. Wat ben ik toch een beest, denk je, en belijd je.

Hoe God je er weer uit haalt? Hij kan ook de roede der kastijding gebruiken en slingeren met Zijn slinger, zodat een steen u pijnlijk treft. Niet dodelijk. Dat wordt u een wonder. O God, ik had op de bodem van de hel kunnen liggen, had Gij het niet verhoed. Maar de kastijding brengt u weer terug. God slaat de bozen van Zich af, maar Zijn kinderen naar Zich toe! En we gaan Zijn liefde bemerken en het bidden om de Heilige Geest wordt geboren. Een kind van God kan vallen, heel

diep zelfs. Maar hij kan van Gods genade niet vervallen. Onmogelijk. Weet je waarom niet? Om dat eeuwige welbehagen. Om die eeuwige liefde, Jakob heb Ik liefgehad. O Jakob! Om Christus' wille. Die ook voor de zonde van de verachtering in de genade aan het ruwe kruishout leed en stierf. Maar Die zo ook Zijn Geest verwierf om arme en ellendige zondaren volkomen te zaligen.

Van al Gods kinderen straks in de hemel, zal er niemand kunnen roemen in zichzelf. Ook de allerheiligsten niet. Ze zullen allen roemen in de Heere. Maar dat roemen wordt in de aanvang hier reeds geleerd. Geliefden, is Hij uw roem geworden?

Ds. K. Hoefnagel

ALGEMENE LEDEN- VERGADERING VGS

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op **zaterdag 3 april 2004** in het Hervormd Centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld-Giesendam.

Aanvang **09.30 uur**, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur.

Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur.

In deze vergadering zal er een lezing gehouden worden met als onderwerp:

"Schriftgetrouw onderwijs in de branding".

De hoofdlezing heeft als titel "Waar staan we voor?" door Ds. P. Mulder, voorzitter van de VGS. Het subthema heeft als titel "Verantwoord en verandering besturen" door de heer H. Vos, directeur van de VGS.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid Ds. J.P. Boiten.

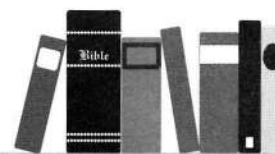
Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook alle belangstellende onderwijsgeevenden zijn hartelijk welkom!

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven.

Het bestuur,

Ds. P. Mulder, voorzitter

Mr. J. Verhoeven, secretaris

BOEKBESPREKINGEN

Dr. G.C. den Hertog, Hoop die leven doet. Over de samenhang van eschatologie en ethiek, 37 blz., € 6,- Apeldoornse Studie no. 45, Uitgave Theologische Universiteit Apeldoorn. Wie op de hoogte wil zijn of blijven van de gang van zaken aan de Theologische Universiteit in Apeldoorn doet er goed aan kennis te nemen van deze studie. Zij bevat de rede die de auteur heeft uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar aan de Theologische

BRIEVEN AAN OUDERS (25)

Het boek Richteren sluit af met de woorden: "een iegelijk deed wat recht was in zijn ogen". Het boek Ruth begint met een man die met zijn gezin emigreert naar Moab. Zijn naam is Elimelech. De betekenis daarvan is: mijn God is Koning. Maar ik geloof niet dat hij zijn verhuisplannen met God heeft besproken. Natuurlijk – we hebben er begrip voor dat hij zijn koffers pakte en afreisde. Immers er was honger in Bethlehem. Dat was uitzonderlijk. Want Bethlehem was het "broodhuis"; en nu was er zelfs in die plaats geen brood meer, en wat moet je dan? Je kunt toch moeilijk je gezin laten verhongeren? Zo deed ook Elimelech wat recht was in zijn ogen. Hij verliet om zo te zeggen Gods volk en Gods kerk. 't Ware beter geweest om bidstond te houden. Immers – bij de Koning zijn uitkomsten zelfs tegen de dood. Doch Elimelech overlegde alleen bij zichzelf. Zo toog hij met zijn vrouw Naomi, en zijn twee zonen Machlon en Chilon naar Moab, het heidenland, waar geen kinderen Gods woonden. Waar Kadmos, een afgod werd vereerd en aanbeden. Daar in dat land stierf Elimelech. Zijn twee zonen namen zich Moabietische vrouwen, en daarna stierven ook de twee zonen, en bleef Naomi over met haar twee schoondochters.

't Is de tijd waarin ontslagen vallen. Vanwege recessie, teruggang in de economie. Ter wille van het bestaan, het brood, het inkomen kunt u naar een plaats verhuizen waar geen kerk en geen christelijke school is. Ik peil

heus wel uw nood. Alleen maar – u doet toch ook niet als Elimelech: wat recht is in uw ogen? U buigt toch eerst de knieën? U vraagt toch eerst naar de wil van de Heere?

Zo zal het moeten zijn met heel de opvoeding van de kinderen. U moogt het niet zelf uitmaken; niet wat u goedgevindt en wat recht is in uw ogen. Dan krijgt u de Heere tegen, en wat zullen de gevolgen daarvan zijn voor uw lieve kinderen? De psalmdichter zingt: "Ik zal doen zien in al mijn huisbeleid d'oprechtheid"; en wat is die oprechtheid anders dan de Heere kennen in al uw wegen? Daaraan is rijke zegen verbonden: "Zo zal Hij uw paden recht maken"; en: "Zo zal Hij alles maken dat g'u verwonderen moet".

't Is zo belangrijk dat uw kinderen zien: pappa en mamma doen alles biddend. Ze maken niets zelf uit. De Heere moet ze in alles de weg wijzen. Kinderen kunnen met vragen komen: "pappa, mamma, mag ik...". Dan moogt ja zelfs dan moet u antwoorden: "ik zal het de Heere vragen", en: "kind, je moet het ook eerst zelf aan de Heere vragen". Zou de Heere aan die afhankelijkheid van Hem niet Zijn zegen verbinden? Hoor Zijn rijke toezegging: "Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg die gij gaan zult". Ook deze belofte is in Christus Jezus, ja en amen!

Ds. P.v.Z.

Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Apeldoorn. Kort geven we de inhoud weer: Den Hertog behandelt de relatie van eschatologie en ethiek als 'kernprobleem' in de ethische discussie in Nederland in de laatste decennia en de vraag naar de fundering van het theologische spreken van de theologie, toegespitst op de relatie van eschatologie en ethiek. Hij schrijft over "De Geest als 'heden van de toekomst.'" en eindigt met 'Uitzicht.'

Korting 10% korting bij 2e reservering binnen een jaar. Korting wordt berekend op boeking(en) buiten schoolvakanties.

**Oosterend - Texel
Rust en ruimte, vakantie in
eigen sfeer, alle jaargetijden**

Ruimgelegen en vrijstaande 6/8 pers.
bungalows; 4/6 pers. stacaravans.
Ook bungalows met cv.

Op Texel zijn veel bezienswaardigheden.
Maak gebruik van de conversatiezaal.
Doe mee aan diverse (dag)activiteiten.

Met familie of vrienden tijdens uw
jubileum samen er even tussenuit.

Op het park
Vrijstaand

Bel voor meer informatie of onze gratis
brochure met foto's. Deelweken zijn ook
mogelijk (al vanaf € 110,-).

Nieuwe bungalow

Meer informatie of reserveren? Bel 0222 31 83 91

Ook na 10 jaar een blijvende opdracht

**Steun ons project
'Gebedsgestalten'
de vertaling is klaar, maar
nu de verspreiding nog!**

**Mag de verdrukke kerk in
China op uw steun
blijven rekenen?
U kunt uw bijdrage
overmaken op**

Giro 320666

*project in voorbereiding:
de Chinese vertaling van
'Bijbelse vertellingen voor
jonge kinderen' van H. van Dam*

Info secretariaat:
Kerkewijk 158, 3905 JJ Veenendaal

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0341 - 425 712

**Reformatrice Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

KERKHISTORIE- EN NATUURREIS NAAR ZUID-ENGELAND

o.l.v. L.J. van Valen, D.V. van
4 t/m 13 augustus a.s.
Zeer gevarieerd programma!
Nog enkele plaatsen beschik-
baar. Bel 078-6144368 of
mail: l.j.vanvalen@solcon.nl

Te koop gevraagd

THEOLOGISCHE
en
AANVERWANTE BOEKEN.

Antiquariaat Den Hertog/
G.J. Zwoferink,
tel. zaak: 030-6346681

DE STICHTING DIE:

- Opleidt,
- Vertaalt,
- Drukt,
- Verspreidt,
- en Diaconale
hulp verleent.

Heeft u onze stand niet
kunnen bezoeken en
wilt u donateur worden,
geef u dan telefonisch
of schriftelijk op. Een
kaartje sturen is ge-
noeg. Per e-mail kan
ook. U ontvangt dan
periodiek onze Nieuws-
brief met achtergrond-
informatie.

Uw financiële steun
blijft dringend nodig:

3473.76.029

Hartelijk dank!

Hartelijk dank voor uw belangstelling!

STICHTING BIJBELSE HULPVERLENING CHINA

POSTBUS 2072, 3800 CB AMERSFOORT. TEL. 033-2770287

www.chinachristianbooks.org. E-mail: stbhchina@kliksafe.nl

De Wegwijsbeurs ligt
al weer eventjes ach-
ter ons. We waren
verblid met de aan-
dacht van vele be-
zoekers. Het grote
aantal donateurs dat
zich opgaf was hier
o.a. een teken van.
Nogmaals onze har-
telijke dank, mede
namens de verdrukke
kerk in China. Met
uw aandacht, gebed
en steun kunnen wij
voor hen ons ver-
taal- en verspreid-
werk voortzetten. In
onze Nieuwsbrief
zullen wij u hierover
doorlopend infor-
meren.